

Interjú Stéphane Le Foll miniszterrel

A KAP-reform franciaországi alkalmazása apropóján interjú jelent meg a szaktárca honlapján Stéphane Le Foll miniszterrel szeptember 10-én. **A miniszter véleménye szerint a júniusi megállapodást követően egy igazságosabb, zöldebb, szabályozóbb és a fiataloknak a korábbiaknál nagyobb figyelmet szentelő KAP-ra fognak átállni. A miniszter egyik legfontosabb célja, hogy 2019-ig a rendelkezésre álló eszközök alkalmazásával jelentős támogatásokat lehessen átcsoportosítani az állattenyésztésbe anélkül, hogy a többi ágazat helyzete instabillá válna.**

Arra a kérdésre, hogy a **reformmal kapcsolatos tárgyalások során Franciaországnak mennyire sikerült saját álláspontját érvényre juttatni**, a miniszter diplomatikusan úgy felelt, a megállapodás egy jó megállapodás (*cet accord est un bon accord*), ami lehetővé teszi a francia mezőgazdaság sokszínűségének megőrzését és sikerül vele elkerülni azt a korábbi reális veszélyt, hogy az egyes régiókban az elfogadhatónál jelentősebb mértékű szakosodás menjen végbe a termelésben. Igazságosabb, zöldebb, szabályozóbb és a fiataloknak a korábbiaknál nagyobb figyelmet szentelő KAP lesz a jövőben, ami támogatja az állattartást és segít megőrizni a munkahelyeket is. A KAP büdzsáját érdemben csökkenteni akaró országokkal szemben Franciaország végig azért küzdött – sikerrel –, hogy a KAP megtarthassa az őt megillető helyet az európai rendszerben. Franciaországnak sikerült stabilizálnia a saját agrárbüdzsáját, miközben a KAP költségvetése uniós szinten csökkent. Ez mindenképpen pozitív a gazdák és általában a mezőgazdaság, az élelmiszerek minősége és a vidék népességmegtartó ereje iránt elkötelezett francia polgárok számára. A KAP biztosította lehetőségekről szólva a miniszter úgy vélekedett, a tárgyalások kiindulási állapotához képest jelentős eredményeket sikerült elérni. Ide sorolta azt, hogy francia közreműködéssel sikerült több, termelést támogató eszközt (pl. kapcsolt támogatások) és szabályozót (pl. szőlő telepítési támogatások, amik nem szerepeltek a Bizottság eredeti javaslatában) megtartani.

A reform ad-e érdemi választ azokra a vádakra, miszerint a KAP a nagy gazdaságokat előnyben részesíti a kicsikkel szemben? A miniszter szerint a mostani reform választ ad a kritikai megjegyzésekre, de hangsúlyozta, nem akar egyetlen termékpályát, ágazatot sem előnyben részesíteni. Ezzel együtt tényként kezeli, hogy az állattenyésztésnek a mostaninál nagyobb támogatást kell adni, mivel olyan területről van szó, ami az átlagosnál nagyobb élőlomb-igényű és ahol a befektetések megtérülése kevésbé jó. Ebben a szellemben szállt síkra az uniós tárgyalások során az első hektároknak adandó nagyobb támogatásért, mivel a birtokméret növekedésével arányosan csökken az egységnyi területre eső élőlomb-szükséglet. Az új KAP **igazságosabb** is, fejtette ki, mivel lehetőséget ad a támogatások újraelosztására, mégpedig egyszerre több formában is. Ezek közé sorolta a közvetlen támogatások konvergenciáját, mivel a jelenlegi, történeti alapon meghatározott támogatások nagyon nagy szórást mutatnak az egyes termelőket összehasonlítva. Ilyen az első 52 hektár után fizetendő, emelt összegű támogatás, valamint a kapcsolt támogatások intézménye – Franciaország ezt úgy akarja alkalmazni, hogy minden állattenyésztési forma részesüljön belőle (*couvrir tous les secteurs d'élevage*). Ide tartozik továbbá a második pillérben található, a hátrányos természeti adottságokat kompenzáló (*indemnité compensatoire de handicaps naturels*, ICHN), a gazdaságok modernizálását segítő támogatás, valamint a környezetgazdálkodási eszközök (*mesures agroenvironnementales*, MAE). A miniszter célja, hogy 2019-ig ezen eszközök alkalmazásával jelentős támogatásokat lehessen átcsoportosítani az állattenyésztésbe anélkül, hogy a többi ágazat helyzete instabillá válna.

Az **agro-ökológiai program kapcsán** a tárcavezető kifejtette, az új KAP önmagában nem jelenti az általa szorgalmazott, a mezőgazdasági termelés ökológiai és ökonómiai hatékonyságának egyidejű növelését célzó program megvalósulását, de tagadhatatlanul kedvez egyes agro-ökológiai szemléletű termelési formák megjelenéséhez. A zöldítés mindenképpen elősegíti a mezőgazdaságban a környezetvédelmi szemlélet erősödését, ám az említett agro-ökológiai program ennél globálisabb megközelítést jelent, alapját pedig a komplex gazdálkodási rendszerekben való gondolkodás jelenti. Ebből a megközelítésből vizsgálva a KAP-ot, az a környezetgazdálkodási eszközökön keresztül segítheti az elképzelések valóra váltását, bátorítva az ilyen jellegű termelési gyakorlatot, támogatva a beruházásokat és az oktatást-szakképzést.

Az interjú azon kérdésére, miszerint **az új KAP tekintettel van-e arra, hogy a fiatalok pályakezdését és a mezőgazdaság jövőjét a piaci folyamatok jelentette bizonytalanság nagymértékben befolyásolja**, a miniszter azt válaszolta, hogy végre most először van egy pályakezdést támogató, európai szintű politika, ami kiváló dolog. Az első pillérből a fiatalok magasabb összegű támogatáshoz juthatnak, a második pillérből pedig fakultatív módon támogatható a pályakezdés, amivel Franciaország élni kíván. Hozzátette, a francia mezőgazdaság jövőjéről most készülő törvényben (*loi d'avenir pour l'agriculture, l'alimentation et la forêt*) az eddigiekhez képest módosítják a pályakezdéssel és birtokátadással kapcsolatos szabályozást annak érdekében, hogy az jobban figyelembe vegye a francia mezőgazdaság sokszínűségét és fokozatosan növelje a nem gazdálkodó családokból érkező pályakezdekők arányát. Megjegyezte, a pályakezdést nem lehet csupán támogatási kérdésként kezelni, sarkalatos kérdés a termőföldhöz jutás lehetősége, amit az új törvény szintén kezelni akar. A jogszabály lesz az a sarkalatos pont a megújított KAP keretei között, ami lehetővé teszi hogy a jövő gazdálkodói ökonómiai, szociális és ökológiai szempontból egyaránt hatékonyabbak legyenek. A törvényt Stéphane Le Foll még az idén ősszel a Miniszterek Tanácsa elé akarja terjeszteni, hogy annak nemzetgyűlési és szenátusi vitája a jövő év elején megkezdődhessen.

Mint ismeretes, Stéphane Le Foll miniszter 2013. áprilisában hirdette meg a törvénnyel kapcsolatos társadalmi egyeztetést, a tervezet 2014. januárjában kerülhet a Parlament elé. Az anyagot májusban első olvasatban már megvitatta az agrárgazdasági és élelmiszer-gazdasági orientációs főtanács (Conseil supérieur d'orientation de l'économie agricole et agroalimentaire, CSO), ezt követően munkacsoporti egyeztetések kezdődtek, majd szeptemberben újabb CSO-ülést tartanak ez ügyben. Ezt követően kerülhet a tervezet a Miniszterek Tanácsa elé – ha minden a tervek szerint alakul, október végén. A jogszabálytervezet célja, hogy a 2012. végén meghirdetett agro-ökológiai program szellemében fölkészítse a francia mezőgazdaságot a gazdasági versenyképesség és a környezetvédelmi átmenet jelentette kettős kihívásra olyan módon, hogy tekintetbe veszi a gazdálkodók, a fogyasztók és a polgárok elvárásait. A jogalkotó álláspontja szerint a mezőgazdaság, az élelmiszer-ipar és az erdőgazdálkodás stratégiai fontossággal bír a nemzetgazdaság talpra állításában, a befektetés-ösztönzésben és a munkahely-teremtésben. A törvényjavaslat egyik sarkalatos intézkedése az „ökonómiai és környezetvédelmi csoportok” (groupements d'intérêt économique et environnemental, GIEE) megalakításának ösztönzése annak érdekében, hogy ezeken keresztül a gazdálkodók és gazdaságok összefogásával, tevékenységük összehangolásával a lehető leghatékonyabban, kollektív formában lehessen kezelni a környezetvédelmi kérdéseket. A tervezet összes fő intézkedése az alábbiak szerint foglalható össze.

A készülő jogszabály hat fő területre koncentrálna, ezek a következők.

- a mezőgazdasági és élelmiszer-ipari tevékenység ökonómiai és ökológiai hatékonysága,
- a termőföld védelme és a gazdálkodói generáció-váltás,
- élelmezés-politika és egészségügyi hatékonyság,
- agrár-szakoktatás,
- erdőgazdálkodás és faipar,
- a tengerentúli területek mezőgazdasága.

1. A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari tevékenység ökonómiai és ökológiai hatékonysága

A már említett GIEE-k létrehozása mellett tervezik a szövetkezetek irányítási rendszerének modernizálását, a mediátor intézményének megerősítését a mezőgazdasági kereskedelmi kapcsolatokkal összefüggő egyeztetésekben, a szerződéses beszállítói-főlvásárlási rendszer modernizációját, valamint a szakmaközi szervezetek elismertségének erősítését annak érdekében, hogy azok minél hatékonyabban tudják feladataikat teljesíteni.

2. A termőföld védelme és a gazdálkodói generáció-váltás

A termőföld és a pályakezdés területén a törvénytervezet a korábbinál nagyobb védelmet adna a mezőgazdasági területeknek és jobban szabályozná azok művelés alóli kivonását. A birtokszerkezet alakulását befolyásolni, szabályozni hivatott eszköz-rendszernek (az úgynevezett *contrôle des structures*) a jövőben sokkal inkább figyelembe kell vennie a termelési rendszerek sokféleségét és környezetvédelmi szempontokat előnyben részesítő agronómiai eljárásokat. Megreformálják a földalapok irányítási rendszerét is annak érdekében, hogy ezekben nagyobb szerepet kapjon a pluralizmus és a transzparencia. A pályakezdési támogatási politikában is hangsúlyosabb lesz a termelési rendszerek különbözőségének figyelembe vétele és egyre nagyobb arányban fogják támogatni a nem gazdálkodói családokból érkező fiatalokat.

3. Élelmezés-politika és egészségügyi hatékonyság

A gazdaságok állat- és növény-egészségügyi hatékonysága az egyik prioritást jelenti. Az *Écophyto-terv* keretében az integrált és biológiai növényvédelem is nagyobb figyelmet kap, a növényvédő-szerek minősítése pedig erősödik azáltal, hogy a forgalomba hozatali engedély megadása után folyamatosan nyomon fogják követni azok használatát. Az állat-gyógyszerek és ezen belül az antibiotikumok alkalmazása szigorúbb szabályozást kap annak érdekében, hogy minél kisebb hatással legyen az emberi egészségre.

4. Agrár-szakoktatás

Az agrár-szakoktatásnak fokozatosan integrálnia kell a „termeljünk másként” elképzelés alapelemeit, ez elengedhetetlen az ökológia és ökonómiai síkon egyaránt hatékony mezőgazdaság megteremtéséhez és az is fontos, hogy ezeket az ismereteket a gazdálkodók napi gyakorlata is integrálja. Általában véve a törvénytervezet elő akarja mozdítani a tanulmányok minél nagyobb arányú sikeres befejezését, a szakirányú munkavállalói elhelyezkedést és az agrár-szakképzésben részt vevők társadalmi fölemelkedését – erre példa a középfokú szakoktatási intézményekből a felsőoktatásba történő sikeres jelentkezés.

5. Erdőgazdálkodás és faipar

A francia erdővagyon kihasználása nem éri el az ideális szintet, így az ágazat helyzete csak akkor erősíthető meg, ha az eddigieknél nagyobb összhangba kerül az erdészeti és a faipari politika. Tervben van egy stratégiai erdő-fa alap (*fonds stratégique bois-forêt*, FSBF) létrehozása, a GIEE-k elvét pedig adaptálni kívánják az erdészeti és faipari területre is, ennek gyakorlati megvalósítását az erdészeti ökonómiai és környezetvédelmi csoportok

(groupements d'intérêts économiques et environnementaux forestiers, GIEEF) létrehozása fogja jelenteni.

6. A tengerentúli területek mezőgazdasága

A tervezet célja, hogy megszilárdítsa és változatosabbá tegye a tengerentúli területek agrárgazdaságát annak érdekében, hogy az egyes ágazatok a jelenleginél nagyobb arányban vegyenek részt a helyi piaci igények kielégítésében. A siker érdekében az eddigieknél szorosabb és összehangoltabb együttműködést kell kialakítani a régiók, az állam és a szakmai szervezetek között.

Somogyi Norbert, Párizs